Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/4052

2024 7 12

Nuomonė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Demokratijos apsauga nuo dezinformacijos

(nuomonė savo iniciatyva)

(C/2024/4052)

Pranešėjai: **John COMER**

Carlos Manuel TRINDADE

Patarėjai:	Frank ALLEN (J. COMER) Paulo PENA (C. M. TRINDADE)
Plenarinės asamblėjos sprendimas	13 12 2023
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnio 2 dalis
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Priimta skyriuje	4 4 2024
Priėmimas plenarinėje sesijoje	24 4 2024
Plenarinė sesija Nr.	587
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	161/0/2

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Šioje nuomonėje Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) reiškia susirūpinimą dėl dezinformacijos kampanijų apimties ir plitimo visoje Europos Sąjungoje artėjant 2024 m. rinkimams. Šia nuomone tęsiamas ankstesnėse nuomonėse dėl Kovos su dezinformacija veiksmų plano ([1]) ([2]) pradėtas darbas.

1.2. Komitetas ragina Europos institucijas skubiai apsvarstyti veiksnius, dėl kurių dezinformacija ir klaidinga informacija vis dar kelia pavojų viešo žodžio laisvei ir išprovokuoja poliarizuotas diskusijas, kuriose vyrauja neapykanta, o ne faktinė informacija;

1.3. siūlo Europos Komisijai, Tarybai ir visoms valstybėms narėms įgyvendinti daugialypę strategiją, kuri sustiprintų visas ankstesnes kovos su dezinformacija priemones, sugriežtinant reglamentavimą, kad skaitmeninėmis platformomis nebūtų galima naudotis organizuotai pasitelkiant netikras tapatybes; leisti piliečiams pasirinkti, kaip naudotis socialiniais tinklais ir skaitmeninėmis platformomis netaikant dabartinių „sekimo kapitalizmo“ monopolio ([3]) metodų; imtis bendrų veiksmų, kad būtų užtikrinta kokybė ir pliuralizmas, kurių reikia, kad žurnalistika būtų pirmoji apsauga nuo dezinformacijos;

1.4. atsižvelgiant į tai, kad egzistuoja visos technologinės kovos su dezinformacija priemonės, reikalinga aiški strategija, kuri turėtų apimti visus įvairius pavojus, su kuriais susiduriame internete, dezinformaciją, hibridines grėsmes ir kibernetinį saugumą. Ši aiškiai suformuluota strategija turi būti įgyvendinama visapusiškai gerbiant mūsų pagrindines demokratines vertybes, pavyzdžiui, saviraiškos laisvę. Privatūs interesai negali viršyti viešųjų interesų;

([1]) OL C 228, 2019 7 5, p. 89.
([2]) OL C 152, 2022 4 6, p. 72.
([3]) Zuboff, Shoshana *The Age of Surveillance Capitalism – The fight for a human future at the new frontier of power* Profile Books Ltd, 2019 m.

1.5. prašo Europos Komisijos užtikrinti, kad informacija būtų prieinama nepriklausomai nuo verslo modelio krizės, kuri daro poveikį žiniasklaidai. Visi tyrimai rodo, kad Europa susiduria su žiniasklaidos pliuralizmo problema ([4]). Siekiant užtikrinti, kad pliuralizmas nepriklausytų nuo griežtų rinkos taisyklių, pirmiausia būtina, kaip siūlo UNESCO ([5]), žurnalistiką pripažinti Europos viešąja gėrybe; Žurnalistų redakcinė laisvė, taip pat jų saugumas ir prieiga prie informacijos šaltinių yra esminiai dalykai..

1.6. prašo, kad atlikus išsamų viešosios politikos, susijusios su žiniasklaidos finansavimu, tyrimą, būtų imtasi teisėkūros veiksmų, kuriais būtų užtikrinta tinkamai finansuojama ir nepriklausoma visuomeninės žiniasklaidos priemonių sistema. Siekiant užtikrinti pliuralizmą, taip pat reikia apsaugoti nepriklausomos žiniasklaidos teises;

1.7. todėl rekomenduoja Komisijai apsvarstyti galimybę sukurti Europos naujienų kanalą, prieinamą įvairiose platformose visomis nacionalinėmis kalbomis, prisiimant redakcinio nepriklausomumo įsipareigojimą, kad visi Europos piliečiai galėtų gauti informaciją, kurios jiems reikia siekiant priimti informacija pagrįstus sprendimus;

1.8. prašo Europos Komisijos parengti planą, kuriuo būtų užtikrinta vietos ir regionų informacijos kokybė;

1.9. ragina priimti priemones, kuriomis būtų skatinamas nacionalinės, regionų ir vietos naujienų žiniasklaidos bendradarbiavimas Europoje.

1.10. prašo Europos Komisijos įvertinti šiuo metu socialiniams tinklams ir skaitmeninėms platformoms taikomų taisyklių, susijusių su dezinformacija, poveikį ir imtis būtinų teisėkūros veiksmų, kad taisyklės būtų veiksmingos;

1.11. mano, kad labai svarbu peržiūrėti dabartines tikslinės reklamos taisykles ir kartu reikalauja papildomos apsaugos, susijusios su asmens duomenų rinkimu. Ateityje peržiūrint asmens duomenų apsaugos teisės aktus, jais reikėtų reglamentuoti asmens duomenų rinkimą socialiniuose tinkluose ir skaitmeninėse platformose, kuris daugeliu atvejų vyksta neturint informuoto jų naudotojų sutikimo;

1.12. prašo Komisijos ir Parlamento paraginti skaitmenines įmones skelbti visų rūšių naudotojų duomenų, renkamų socialiniuose tinkluose ir (arba) platformose, sąrašą. Jei tai nebus pasiekta savanoriškais įmonių veiksmais, ES turėtų priimti teisės aktus, kad apsaugotų piliečius;

1.13. siūlo į ES teisės aktus įtraukti skyrių apie algoritmų kūrimo pasirinkimo laisvę. Piliečiai turėtų turėti galimybę sutikti su algoritmų funkcijomis arba jas atmesti. Siekiant suderinti įmonių intelektinės nuosavybės teises ir pagrindines piliečių teises, visuose socialiniuose tinkluose ir (arba) platformose jų naudotojams turėtų būti suteikiamos įvairios algoritminės galimybės. Socialinių interesų institucijoms turėtų būti leista šiems tinklams ir (arba) platformoms siūlyti alternatyvų algoritmų projektavimą, kai taikomas kitoks informacijos srautų, reklamos ir duomenų rinkimo organizavimo modelis;

1.14. siūlo Komisijai spręsti nuolatinę manipuliavimo tapatybėmis skaitmeninėse platformose problemą. Turėtų būti nustatytas teisinis reikalavimas identifikuoti užsienio kilmės botus ir botus, kurie save pateikia kaip asmenis;

([4]) https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor-2023/.

([5]) „Viešosios gėrybės paprastai apibrėžiamos kaip paslaugos ar prekės, kuriomis gali naudotis visi be išimties visuomenės nariai. Tai apima sveikatos priežiūrą ir švietimą (ir paramos institucijas), kelius, gatvių apšvietimą ir parkus. Visi piliečiai turi prieigą prie viešųjų gėrybių ir (arba) gali jomis naudotis. Daugeliu atvejų viešųjų gėrybių kūrimas kainuoja brangiai ir jos duoda mažai finansinės grąžos. Nors prieinamų viešųjų gėrybių užtikrinimas paprastai finansiškai nenaudingas, visa visuomenė pripažįsta ir vertina nuo jų neatsiejamą naudą.“ https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380618.

1.15. rekomenduoja, kad Komisija pasiūlytų prieigos prie socialinės žiniasklaidos ir skaitmeninių platformų sąlygų rinkinį, kuriuo būtų ribojamas netikrų tapatybių naudojimas, nesukeliant pavojaus anonimiškumo ir pranešėjų apsaugos teisėms, kurios užtikrinamoms galiojančiuose Europos teisės aktuose, dedant visapusiškas pastangas suteikti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo, kultūros ir demokratijos įrankių, ir ne tik visais švietimo lygmenimis, bet ir visoms amžiaus grupėms ir mažumoms. Suomijoje kritinio mąstymo skatinimo priemonės yra neatsiejama švietimo sistemos dalis – nuo vaikų darželio iki aukštųjų mokyklų absolventų. Tai paruošia jaunimą kovai su visais dezinformacijos šaltiniais. Tokia sistema turėtų būti taikoma visoje ES;

1.16. prašo atlikti tyrimą, kurio metu būtų renkama ir analizuojama informacija apie tai, kiek socialiniai tinklai ir skaitmeninės platformos šiuo metu pelnosi iš dezinformacijos. ES teisės aktais neturėtų būti leidžiama pelnytis iš manipuliavimo ir neapykantą kurstančių kalbų;

1.17. primena Europos Komisijai ir Tarybai, kad dezinformacija yra ir politinio aplaidumo pasekmė. Jau kelis dešimtmečius stebime nuolat didėjančią pajamų, turto ir teritorinę nelygybę, kuri lemia visuomenės susiskaidymą ir atskirų bendruomenių, kurių įsitikinimai stiprėja naudojant savo tinklus ir specifinius skaitmeninius tinklus, atsiradimą. Pažeidžiami žmonės, kurie nukenčia dėl šių pokyčių, lengvai tampa tam tikrų tipų dezinformacijos aukomis. EESRK rekomenduoja stiprinti visas ES politikos kryptis šiai problemai spręsti;

1.18. įspėja Europos valdžios institucijas, kad reikia skubiai įvertinti priklausomybės riziką, kurią socialiniai tinklai ir skaitmeninės platformos kelia pažeidžiamoms mūsų visuomenės grupėms, ir reguliuoti dirbtinio intelekto ir algoritmų komercinį naudojimą, kad ši rizika nedidėtų.

2. **Įžanga**

2.1. Dezinformaciją galima apibrėžti kaip melagingą, netikslią ar klaidinančią informaciją, sąmoningai sukurtą ir paskleistą siekiant suklaidinti visuomenę ir paveikti viešąją nuomonę. Klaidingą informaciją galima apibrėžti kaip melagingą ar netikslią informaciją, įskaitant gandus ir paskalas, skleidžiamas be piktavališkų ketinimų.

2.2. Dezinformacija internete kelia didelę grėsmę demokratijai. Ji griauna pasitikėjimą institucijomis ir žiniasklaida ir kenkia demokratijai. Dezinformacija internete verčia kai kuriuos žmones tikėti keistais sąmokslais.

Kylančios problemos

2.3. Dirbtinio intelekto plėtra lėmė naujų dezinformacijos ir klaidingos informacijos formų atsiradimą, naudojant dirbtinį duomenų ir daugialypės terpės kūrimą, manipuliavimą ir keitimą automatizuotomis priemonėmis, ypač dirbtinio intelekto algoritmais, siekiant suklaidinti arba pakeisti pirminę reikšmę.

2.4. Sintetinėje vaizdo sankaitoje naudojami galingi metodai, tokie kaip mašininis mokymasis ir dirbtinis intelektas, siekiant manipuliuoti ir kurti vaizdinį ir garsinį turinį, kad būtų galima sąmoningai apgauti milijonus žmonių skleidžiant netikras naujienas, apgaulę ir vykdant finansinį sukčiavimą.

2.5. Dezinformacinės istorijos kartais gali būti priskiriamos melagingoms naujienoms, naudojamoms propagandos tikslais ir sąmoningai kuriamoms siekiant suklaidinti ir griauti demokratines normas.

2.6. Dezinformacija dažnai naudojama norint diskredituoti priešingas nuomones, sąmoningai iškraipant informaciją ir skleidžiant melagingas sąmokslo teorijas.

2.7. Akivaizdžiausias būdas, kaip dezinformacija iškreipia demokratines diskusijas ir joms kenkia, yra įtikinti žmones tikėti nebūtais dalykais.

2.8. Dezinformacija ir klaidinga informacija nėra nauji reiškiniai. Socialiniai tinklai padarė perversmą, paskatindami jų plitimą.

2.9. Dezinformacija naudojama siekiant pakenkti demokratinių visuomenių, vyriausybių ir visuomenės veikėjų neliečiamumui ir kompetencijai.

Politinis poveikis

2.10. Dezinformacija yra viena iš svarbiausių autokratinių režimų šalininkų priemonių dabartinėje politinėje kovoje tarp jų ir demokratijos bei laisvės gynėjų. Karo istorijoje vienas iš priešininkų visada naudojo vadinamąją „kontrinformaciją“, kad sukeltų nesutarimus, silpnumą ar abejones tarp varžovo gyventojų, sudarančių jo paramos bazę, ir lengviau laimėtų karą.

2.11. Šiuo metu demokratines valstybes apėmęs masinis dezinformacijos procesas, kuriam pasitelkiamos pažangiausios ryšių technologijos, paremtas ta pačia logika ir turi tą patį tikslą – laimėti demokratijos gynėjų ir autokratijos šalininkų kovoje.

2.12. Šį procesą prieš demokratiją vykdo kraštutinės dešinės ir kitų formų ekstremizmą propaguojančios jėgos. Pavojų demokratijai šiuo metu kelia tie, kurie negerbia liberalios demokratijos, Jungtinių Tautų Chartijos reglamentuojamų tarptautinių santykių, žmogaus teisių, Europos integracijos, gerovės valstybės ir Tarptautinės darbo organizacijos konvencijų. Tokiu būdu šie subjektai, kartais remiami autokratinių valstybių, kišasi į demokratinių šalių rinkimų procesus, o tai turi neigiamų pasekmių.

2.13. Todėl kova su dezinformacija yra vienas iš svarbiausių frontų, kuriuose vyksta platesnio masto kova tarp laisvės ir demokratijos gynėjų ir autokratinių politinių jėgų. Tam, kad demokratija laimėtų šią esminę kovą, reikia imtis ryžtingų veiksmų ir skirti labai daug išteklių.

Kova su dezinformacija

2.14. Kad galėtų kovoti su šia dezinformacijos grėsme, demokratinės valstybės turi tvirtai remti gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis strategijas, kurios suteiktų piliečiams, ypač jaunimui ir vyresnio amžiaus žmonėms, priemonių, padedančių atskirti empirinio skepticizmo metodu parengtą informaciją nuo visuomenės pasitikėjimą griaunančių sąmokslo teorijų.

2.15. Demokratinės valstybės visame pasaulyje susiduria su nuolatiniu dezinformacijos srautu ir užsienio kišimosi operacijomis, kurios gali destabilizuoti demokratines institucijas ir padidinti visuomenės susiskaidymą, o tai kenkia piliečių pasitikėjimui demokratinėmis institucijomis.

2.16. Piktavaliai veikėjai sukuria netikrą tapatybę socialiniuose tinkluose, kad nukreiptų dėmesį į tam tikras grupes (pvz., tam tikros rasės grupes arba tam tikros seksualinės orientacijos asmenis) ir taip sukeltų socialinį susiskaldymą ir konfliktą.

2.17. Troliai dažnai naudoja žodinę agresiją ir neapykantos retoriką, pasitelkia rasistinę ar prieš moteris nukreiptą kalbą, kad tyčia sukeltų sumaištį ir poliarizaciją demokratiniame procese.

2.18. 2018 m. 83 proc. „Eurobarometro“ apklausos respondentų teigė, kad melagingos naujienos kelia pavojų demokratijai, ir buvo ypač susirūpinę dėl tyčinės dezinformacijos, kuria siekiama daryti įtaką rinkimams ir imigracijos politikai.

2.19. Dezinformacija apie visas mažumas yra rimta problema daugelyje valstybių narių.

2.20. Daug dezinformacijos nukreipta į asmenis ir grupes, siekiant sustiprinti jų ideologinius įsitikinimus. Plačiai stebėdami asmenų paieškos internete istoriją, dezinformacijos skleidėjai gali nustatyti žmonių pasirinkimus ir įsitikinimus.

2.21. Vyriausybės taip pat gali būti dezinformacijos kampanijų vykdytojos. Rusijos vyriausybė vykdė dezinformacijos kampaniją kare prieš Ukrainą. Sąmokslo teorijos apie COVID-19 pandemiją ir manipuliavimas informacija referendumo dėl „Brexit'o" metu parodė dezinformacijos ir melagingų naratyvų, dėl kurių plačiai mažėja pasitikėjimas demokratinėmis institucijomis, pasekmes.-

2.22. Donaldo Trumpo skleista dezinformacija JAV per 2020 m. rinkimus, kai jis teigė, kad rinkimai buvo iš jo pavogti, sukėlė didelę politinę sumaištį.

2.23. Pačioms socialinėms platformoms ir įvairioms reguliavimo institucijoms nepavyksta kontroliuoti dezinformacijos ir klaidingos informacijos internete. EESRK siūlo Komisijai išnagrinėti šios problemos sprendimo būdus, įskaitant teisėkūros veiksmus.

3. **Bendrosios pastabos**

3.1. Demokratija ES susiduria su dideliais iššūkiais, pradedant didėjančiu ekstremizmu ir kišimusi į rinkimus, baigiant hibridinėmis grėsmėmis.

3.2. Europos skaitmeninės žiniasklaidos stebėjimo centras (EDMO), kurį reikėtų stiprinti, veikia kaip faktų tikrintojų, akademinės bendruomenės atstovų ir kitų susijusių suinteresuotųjų subjektų centras, nepriklausomas nuo valdžios institucijų, įskaitant Komisiją. Jo tikslas – gerinti internete skleidžiamos dezinformacijos aptikimą ir suteikti galių piliečiams reaguoti į dezinformaciją internete.

3.3. 2020 m. ES pradėjo įgyvendinti Europos demokratijos veiksmų planą, o 2023 m. – demokratijos gynimo dokumentų rinkinį.

3.4. Pagrindinis šių pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybių narių gebėjimus šalinti su rinkimais susijusią riziką, dezinformaciją ir kibernetines grėsmes.

3.5. Skaitmeninių paslaugų aktas (SPA) taikomas labai didelėms socialinėms platformoms nuo 2023 m. rugpjūčio mėn., o nuo 2024 m. vasario mėn. bus taikomas visoms platformoms. SPA nustatant aiškias ir proporcingas taisykles užtikrinama vartotojų ir jų pagrindinių teisių apsauga internete. Juo siekiama sumažinti sisteminę riziką, pavyzdžiui, manipuliavimą duomenimis ar dezinformaciją.

3.6. Europos žiniasklaidos laisvės aktas taip pat yra teigiamai vertintinas Komisijos bandymas reguliuoti žiniasklaidos pliuralizmą ir informacijos laisvę tuo metu, kai žiniasklaidos verslo modelio krizė kelia grėsmę žurnalistikai ir jos faktų tikrinimo metodui. Žurnalistų redakcinės laisvės gynimas, jų teisės susipažinti su informacijos šaltiniais užtikrinimas, jų neliečiamumo apsauga ir jų saugumo garantavimas yra esminiai informacijos laisvės gynimo aspektai, kuriuos Europos Sąjunga visada privalo užtikrinti.

3.7. Laisva ir nepriklausoma žurnalistika turėtų būti paskelbta Europos viešąja gėrybe, atsižvelgiant į jos, kaip laisvų viešų diskusijų ir individualių informacija pagrįstų sprendimų skatintojos, svarbą.

3.8. EESRK mano, kad visi šie pasiūlymai yra teigiami poslinkiai kovoje su dezinformacija. Tačiau abejotina, ar jų pakanka šiai problemai spręsti.

4. **Konkrečios pastabos**

4.1. *Apie visuomeninę žiniasklaidą*

4.1.1. ES vis dar trūksta bendros viešosios nuomonės, kuri formuotų bendrą diskusiją dėl visoms valstybėms narėms įtaką darančios politikos. Be jos Europos projektas yra neapsaugotas nuo nacionalistinio šališkumo. Stiprios, bendros ir skaidrios viešos diskusijos, kuriose būtų vengiama stereotipų, turėtų būti vienas iš mūsų ateities tikslų. Pirmasis žingsnis gali būti parama visos Europos daugiakalbiams informacijos kanalams.

4.1.2. Visuomeninė žiniasklaida yra būtina. Ji turi būti finansuojama viešosiomis lėšomis ir nepriklausoma nuo valdančios vyriausybės. Tai gali būti sudėtinga valdant autoritariniam režimui. Taip pat būtina turėti nepriklausomą žiniasklaidą, kad būtų užtikrinta viešųjų komentarų ir politinių klausimų pusiausvyra. Tam tikras vaidmuo turi tekti ir tradicinei žiniasklaidai.

4.2. *Apie piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimą kovojant su dezinformacija*

4.2.1. Klaidinga informacija ir dezinformacija visų pirma nukreipta į asmenis, kurie jaučiasi atskirti nuo visuomenės. Turime kurti teisingesnę ir labiau subalansuotą visuomenę, kurioje žmonės jaustųsi tikros bendruomenės dalimi, ir mažinti mūsų visuomenės socialinę ir ekonominę atskirtį.

4.2.2. EESRK pritaria Komisijos nuomonei, kad norint duoti visapusišką atkirtį dezinformacijai būtinas aktyvus pilietinės visuomenės organizacijų, įskaitant EESRK, dalyvavimas.

4.2.3. Kadangi klaidinga informacija daro itin neigiamą / pražūtingą poveikį Europos pilietinei visuomenei, EESRK nuolat dalyvaus darbe, skirtame kovai su tokia įtaka. EESRK ragins visas valstybių narių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas aktyviai dalyvauti šioje intervencinėje priemonėje, savo šalyje ginant demokratiją ir kovojant su dezinformacija.

4.3. *Apie platformas ir algoritmus*

4.3.1. Socialinės žiniasklaidos platformos nesiima pakankamai veiksmų dezinformacijai pašalinti. Reikia pagalvoti apie keletą reglamentavimo sričių.

4.3.2. Socialinių tinklų bendrovės turi būti priverstos skelbti tikslią informaciją apie reklamos užsakovus. Tikslinė reklama taip pat turėtų būti reglamentuojama.

4.3.3. Socialiniai tinklai ir platformos turėtų gauti informuotą jų naudotojų sutikimą dėl duomenų rinkimo. Socialiniuose tinkluose ir skaitmeninėse platformose vykdomą asmens duomenų rinkimą be informuoto jų naudotojų sutikimo valdžios institucijos turėtų vertinti kaip teisinę problemą. Skaitmeninės įmonės turėtų viešai skelbti visų socialiniuose tinkluose ir (arba) platformose surinktų naudotojų duomenų sąrašą.

4.3.4. Piliečiai taip pat turėtų turėti galimybę sutikti su algoritmų funkcijomis arba jas atmesti. Siekiant suderinti įmonių intelektinės nuosavybės teises ir pagrindines piliečių teises, visose platformose jų naudotojams turėtų būti leidžiama rinktis įvairius algoritmus. Socialinių interesų institucijoms turėtų būti leista šioms platformoms siūlyti alternatyvius algoritmus, pagal kuriuos būtų taikomas kitoks informacijos srautų ir duomenų rinkimo organizavimo modelis.

4.3.5. Turėtų būti nustatytas teisinis reikalavimas nustatyti užsienio kilmės botus ir botus, kurie save pateikia kaip asmenis. Labai svarbu pašalinti neautentiškas paskyras ir asmenis, kurie apsimeta kitais.

4.3.6. Anoniminės internetinės paskyros neturėtų būti leidžiamos, išskyrus atvejus, kai jomis užtikrinamos pagrindinės teisės, pavyzdžiui, teisė į privatumą ir asmens duomenų apsaugą, remiantis Europos teisės aktų aiškinimu, kurį pateikė Europos Teisingumo Teismas.

4.3.7. Skaitmeninių platformų naudotojams turėtų būti leidžiama naudoti anoniminius profilius tik galiojančiuose teisės aktuose, pavyzdžiui, Pranešėjų apsaugos direktyvoje, numatytais atvejais.

4.3.8. Siekiant užtikrinti skaidrumą, reikėtų apsvarstyti galimybę naudotis internetine prisijungimo sistema, skirta prieigai prie dalies arba viso interneto. Prieigą prie socialinių tinklų paskyrų turėtų tik nustatytos tapatybės asmenys.

4.3.9. Kiekvienoje platformoje turėtų būti nustatytos saugios ir skaidrios prisijungimo taisyklės, kad vienas asmuo, organizacija ar institucija galėtų turėti tik vieną profilį.

4.4. *Apie hibridines grėsmes*

4.4.1. Hibridinės grėsmės tampa vis sudėtingesnės ir sunkiau aptinkamos, nes joms sukelti naudojamos skirtingos priemonės ir organizaciniai veiksmai.

4.4.2. ES hibridinių grėsmių analizės ir informavimo centro (kuris įsteigtas 2016 m. EIVT) duomenimis, Rusijos hibridinės grėsmės kelia didžiausią pavojų, nes jos yra sistemingos, turi pakankamai išteklių ir yra skirtingo masto, palyginti su kitomis šalimis.

4.4.3. 2022 m. kovo mėn. ES priimtame Strateginiame kelrodyje nustatytas ES saugumo ir gynybos politikos stiprinimo iki 2030 m. veiksmų planas. Vienas iš jo aspektų – kovos su užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi priemonių rinkinio sukūrimas.

4.5. *Apie kovos su dezinformacija veiksmingumą*

4.5.1. Kova su dezinformacija yra labai svarbi demokratijai, teisinei valstybei ir rinkimų laisvei.

4.5.2. Tačiau yra skirtumų tarp viešųjų ir privačių interesų. Šioje kovoje svarbūs abu. Tačiau privatūs interesai negali viršyti visuotinio viešojo intereso.

4.5.3. Internetines paslaugas teikiančios įmonės ir socialinė žiniasklaida jau turi visas technologines kovos su dezinformacija priemones.

4.5.4. EESRK siūlo Komisijai ir valstybėms narėms parengti nuoseklią strategiją, kuria būtų užtikrinama saviraiškos laisvė ir teisinė valstybė, kad būtų nustatyti ištekliai ir veiksmingi metodai, susiję su įvairiais problemos aspektais.

4.5.5. Dezinformacija, hibridinės grėsmės ir kibernetinis saugumas turi konkrečių protokolų, saugiklių ir priemonių. Tačiau, siekiant veiksmingų rezultatų, būtina parengti aiškią ES strategiją.

4.5.6. Suomijoje kritinio mąstymo skatinimo priemonės yra neatsiejama švietimo sistemos dalis – nuo vaikų darželio iki aukštųjų mokyklų absolventų. Tai padeda jaunimui kovoti su visų šaltinių dezinformacija. Tokia sistema turėtų būti taikoma visoje ES.

2024 m. balandžio 24 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Oliver RÖPKE